

اداره مرکزی :

آفقره ده ، استانبول جاده سنده آفقره
معارف امینلکی یا شده کی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، آفقره جاده سنده ۸۷ نومروده
دا ۱۰۰ مخصوصه

حیات

میان راه میان ... دیار راهای من حیات قاتلم ...

صافی : ۶۲

آفقره ، ۲ شباط ، ۱۹۲۸

۳ نجی جلد

صاحبه :

نصر مادری

بروسه آمریکا مکتبده کی تورک قیزلردن
برقاجی تنصر ایتش . مجرد اولارق آلینیرسه
بسیط ، علی العاده بر وقعه : برقاج یوز میلیون
انسانلق مسلمان جامعه سنک برقاج فردی
اوجامعه دن جیقارق برقاج یوز میلیون انسانلق
خریستان جامعه سنه التحاق ایتش . لاکن
وقعه نك تولید ایتدیکی عکس العملری ، غزته لرك
نشریاتی ، بروسه ده چوققلری بومکتبده اوقویان
حائل لرك اوغراققلری تهیجی و حادثه عقبنده
بو حائل لرك هب بردن چوققلری مکتبدن
آمالری .. واقعه سنی دوشونورسك علی العاده بر
مسئله قارشیدنده اولمادیغمزی آکلارز . حادثه تورک
جامعه سنده ده رین بر تأثیر یامشدر ، اودرجه ده که
لایق جمهوریت حکومتك معارف اداره سی بیله
ایشه مداخله یلزم کورمشدر . بوعتبارله مسئله
مجرد اولارق دکل ، اجتماعی سیاق وسباق داخلنده
وشمولو بر صورتده تحلیل و مناقشه ایدیلده ده کر .
تحلیل مزه اولالک تورک شهریمز اولان بروسه ده
یچین بر « آمریقان » مکتبی بولوندیغندن باشلاماز
موافق اولور . اوت ، نه دن بروسه ده بر آمریقان
حائل سی بیله یوقکن بر آمریقان مکتبی وار ؟
نه ایچین اطنه ده ، از میرده ، قیصریده ، الخ .
آمریقان مکتبلی وار ؟ نه ایچین استانبولده
قیزی ارککلکی آمریقان ، فرانسیز ، ایتالیان ،
انگلز ، آلمان ، آوستریا ، الخ ... مکتبلی
وار ؟ معلومدر که مکتبک وظیفه سی تربیه و برمک ،
تربیه نك افعوله سی ده کنج نسله منسوب اولدیغی
جمعیته مشترک فکرلری ، حسلری ، امللری ،
مفکوره لری آشیلا مقدر . بر جمعیته مشترک
فکرلری ، حسلری و الخ . ایسه آنجاق اوجمعیته
شعورلو و عراقلی کاهللرینک روحلرنده مکین
اولاییلیر . وبونلری کنج نسله ده آنجاق اونلر
آشیلا یاییلیر . اکر بوفکرلریمز دوغرو ایسه

تورکیه ده آمریقان و عمومیتله اجنبی مکتبی
معناسز و بناء علیه افعوله سز ، بوش بر مؤسسه
اولوق ایجاب ایدر . تربیه حقنده کی فکرلریمز
دوغرو لفته امینز ، چونکه بونلر عندی دکلدر ،
بوتون مدنی ملتدره جاری و معتبر فکرلردر .
دیگر طرفدن تورکیه ده کی اجنبی مکتبلی ده
معناسز ، افعوله سز ، و « بوش » دکلدر .
اجنبی مکتبی نك معناسی اجنبی کولتوری در :
اجنبی لسانی ، اجنبی ملی مفکوره سی و اجنبی
دینی ... بو کولتورک باشلیجه اقنوملری در .
اجنبی مکتبی نك افعوله سی ده یرلی کنجلره
بو کولتوری آشیلا مقدر .

بو حالده اجنبی مکتبی حد ذاتده تربیه مفهومیله
تألیف ایدیلده مهین آنورمال بر مؤسسه اولدینی کیبی
افعوله سی ده آنورمال در ، بناء علیه جامعه نك نورمال
نظامیله تضاد حالنده در و بناء علیه ضررلی در .
لاکن اجتماعی منطقک و تربیه نظریه لرینک
بوضروری نتیجه سنه و حکمنه رغماً تورکیه ده
اجنبی مکتبی « بوش » دکلدر ؛ بالعکس خینجاخلنج
دولودر . بومهم واقعه نك مناقشه سنی بر از صوکرایه
براقارق تورکیه ده کی اجنبی مکتبلی نك افعوله لری
حقنده بومکتبلی اداره ایدنلرک ادعایلری مطالعه
و فعالیتلرنده ظاهر ایدن حاللر ایله بو ادعایلری
مقایسه ایدلم :

اجنبی مکتبلی نك اداره ایدنلره تورکیه ده
تورک چوققلری ایچین مکتب آچق کلفتی
نه ایچین اختیار ایتدکلری صوریکز :
— تمامیه انسانی بر مقصدله ، تورکیه
معارفه یاردم ایچین ..
جوانی آلیرسکز .

بناسی ، شاپلی ؛ پهر ، فره و سورلردن
تشکل ایدن عجایب قیافلی صلیلی و تسبیحلی
معلملری ایله (قاتولیک مکتبی) نك مدیری ده بویله
سویله ر ؛ معلملرینک خارجی شکلی سزدن و بندن
فرقلی اولمایان (پروتستان مکتبی) نك مدیری ده بویله
سویله ر .

نسخه سی هر برده ۱۵ غرورشد .
سنه لکی بوسته ایله ۷،۵ لیرا .
(اجنبی مکتبلی ایچین ۷،۵ دولار) .

ایونه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسته
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آفقره مرکزدر .

« تمامیه انسانی بر مقصدله ، تورکیه معارفنه
یاردم ایچین »

مکتبلی نك دائما « سن » ایله باشلایان
اسمیلرینک ، معلملری نك قیافتلرینک ، صلیلری
و تسبیحلرینک چوققلر اوزرنده کی دائمی
تأثیرلرینه رغماً بومکتبلی تورک چوققلرینه
دینی تلقینات یامازلر ، دینی تدریساتده بولونمازلر .
پروتستان مکتبلی ده دینی تدریساتده بولونمازلر .
حتی بونلر دولتک قانونلرینه ، حکومتک نظام
وامرلرینه ده مطیع کورونورلر .

مثلاً ، آمریقان مکتبلی نك تورک چوققلرینه
انگلز لسانیه حساب ، هندسه ، فیزیک ، کیمیا
و سائر کیبی درسلا و قوتولور ... تورکجه درسلی
و یریلیر . حتی تاریخ و جوغرافیا درسلی نك
یالکز تورکجه تدریس امرینی بیله بومکتبلی
اعتراض قبول ایتمشلردر . مکتبک تدریس
جهه سی بودر .

شیمدی برده مکتبک تربیوی فعالیتنه کچلم :
بوراده اولا اخلاقی تربیه ایله قارشیشلیر . سزه
متنایدی سجه تشکیلی (character building) دن
بحث ایدرلر . بوسجه تشکیلی وظیفه سی مطلقاً
آمریقالی معلملر طرفندن درعه ده اولونور .
و مکتبک بوتون فعالیتلری بو مرکز دوغرو
توجه ایدر . اونوتمایلم که مکتبک فعالیتلری
آراسنده اک جاذب اولانی سپور فعالیتلری در .
بونو اداره ایدن ایسه مطلقاً Y.M.C.A نك یعنی
« کنج خریستانلر جمعیتک » خصوصی مکتبلی نك
اعتنا ایله و قوتلی دینی تلقینلر آلتنده یتیشدیرلش
بر معلمدر . بومعلم طلبه ایله حشرونشر حالنده در .
آمریقان مکتبلی مدیرلری بالتجربه آکلا -
مشلردر که کنجلر اوزرنده دینی تلقینلر بالواسطه
داهاز یاده مؤثر اولور ؛ خصوصیه ای بر سپور
معلمی نك کنجلرک معنویتلری اوزرنده کی تأثیری
دوامی و دهرین اولور [۱] .

[۱] YMCA نك آمریقاده سیرینگ فیلد (ماسا -
چوزه تس) کی کنجک رهبرلری مکتبی بر بروسه
نوسنده روبرت قولج و بیروت آمریقان دارالفنون
مدیرلرینک بوسوزلیمی تأیید ایدن بر مکتوبی مندرجدر .

سودا نك رباعيلرى

— ۴۱ —

ماهر كه نه زيرست و نه بالاست كجاست
نقدى كه نه باما و نه بى ماست كجاست
آنجا انجا مكو بكو راست كجاست
عالم هم اوست انكى پيناست كجاست
نه يوقاريده، نه ده آشاده اولمايان آي نرده در؟
نه بزمه، نه ده بزر اولمايان نرده در؟
اوراده، بوراده ديمه؟ دوغرونى سويله .
عالم هب اودر؛ فقط اونى كوره بيله جك نرده ده . . .

— ۴۲ —

ستم زخار عبر جادويت
دفع چه دهى جو آمدم دركويث
من سیر غمی شوم زلب تر كردن
آن به كه مرا درافكن درجويت
جادو كيبى سحركار و تركس كيبى كوزله
كوزلريك شرابندن مسم، سنك يانكه كلديكم زمان
يچين بنى قوويورسك؟
بن اويله دوداغنى ايصالنقله دوياجلردن
دكيلم؛ بنى كندى ايرماغكه آت، روحى آنجاق
او قانديرر .

— ۴۳ —

منصور حلاجى كه انا الحق ميگفت
خاك هم ره بنوك مژگان مى رفت
تشكيلاته باشلادی، فقط بكي جريلرك عصيانى الله
بوتشكيلات عقامته اوغرادى . علمدار مصطفی پاشا
شهيد اولدى . طرفدارلردن برجوغى قتل ايديلدى .
پهلوان ابراهيم آغا، اسكى صدر اعظم چلبى
مصطفی پاشانك اسماعيل محافظنقه تعيينى اوزرينه
اسماعيلدن آريلدى . ويلىق اوغلنك تجاوزينه اوغرايان
قضالرينى محافظه قوشدى . شمنیده خسرو پاشايى
محاصره و فراره مجبور ايدن ييلىق اوغلو ابراهيم
آغانك عودتى خبر آلنجه چكيدلى . پهلوان آغا،
قوزلوجه نك قارا كوز كوینده ييلىق اوغلونك آداملردن
طولوم اوغلنى مغلوب ايتدى و شمنیه كلدی .
بوصيراده روسلر (ابراهیل) هجوم ايتديلر و بر كوكيه
سارقديلر سه ده بر شى ياپامايه جغلرينى آكلابارق
چكيديلر . يالكر اسماعيل بيكيدن صبقى رعاصره
آلتة آديلر . [۱]

- دوام ايديبور -

رضوانه نافذ

[۱] (وقایع بابا پاشا) پهلوان ابراهيم آغانك ابراهیل
امدادينه قوشارق بوراسنك قورتولماسنه خدمت ايتديكنى
يازار . تاريخلرده بوندن بحث ايديلر .

در قلزم نيتى خود غوطى خورد
وانكه پس ازان در انا الحق مى سفت
حلاج منصور كه انا الحق ديدى، بوتون بوللرك
طوبراقلرينى كير بيكاريله سوپوردى . . كنديسنك بوقلنى
دكزينه دالدى و آنجاق اوندن صكره « انا الحق » انجيسى
بولدى و ده لدى .

— ۴۴ —

نا كه زدرم در آمد آن دلبر مست
جام مى لعل نوش كرده بنشست
از ديدن واز گرفتن زلف جوست
روم همه چشم كشت چشم هم دست
اومست اولان كوزله، آنسرين قابومدن
ايچهرى كيردى . ياقوت كيبى دوران شراب قدخندن
ايچمش اولدينى حالده كچدى اوطوردى .
اونك دالغالانان صاجنى كورمك و طوطقدن
بوتون بوزم كوزو كوزم باشدن باشه آل اولدى .

— ۴۵ —

هر ذره كه در هوا و در هامونست
نيكو نكرش كه همچوما مجنونست
هر ذره اكر خوشست و كر محزونست
سر كشته خورشيد خوش يچونست
هواده، سحراده اولان ذره لره ابي باق . اونلرك
جله سى بزم كبي مجنون بيقراردر .
محزون، ممنون اولسون نه قادار ذره وارسه
هپسى ازل كونشك سر كشته سيدر .

— ۴۶ —

هر روز دلم، در غم تو زار ترست
وازم دل بى رحم تو بيزار ترست
بكذاشتى ام غمت نكذاشت مرا
حقا كه غمت از تو وفادار ترست
كوكلم سنك غمكدن هر كون برقات دها زار
اولقده و سنك مرحتسز كوكلك بندن كيتدكجه
بيزار قانده در .
سن بندن كچدك، فقط غمك بندن كچمه دى .
دوغريسى سنك غمك سنده دها وفا كارمش ! .

— ۴۷ —

يارى كه بحسن از صفت افز و نست
در خانه در آمد كه دل تو چونست
اودامن خود كشان و دل مى گفتش
دامن به كش كه خانه ام پر خونست
كوزه لكى نوصيفك فوقنده اولان سوكلیم « كوكلك
ناصلدر » ديبه خاطر مى صورمق ايچين اوييه كلدی .
او انكى چكييوردی . كوكلم اوكا ديدى كه
« انكى آي چك، زيرا اوم قالمه دولودر ! »

— ۴۸ —

اي روح تواز لطافت آينه روح
خواهم كم قدمهاى خيالت بصبح

— ۱۸۸ —

در دیده کشم وليك تير مژدهام
ترسم كند باي خيالت مجروح
اي بوزى فرط لطافتيله روح آينه سى اولان
سوكلی ! ايسته رم كه صاح شرابيله سنك خيالكل
آياقلىنى كوزلريمه چكيم . فقط قورقارم كه اونلر ،
كير بيكارمك اوقيله مجروح اولورلر .
— ۴۹ —

از قهر بانواع سخنها گفتند
در بى خبرى كوه معنى سفتند
واقف جوتكشتند ز اسرار جهان
اول ز نغى زدند و آخر خفتند
قهره، محو وجوده دائر بر جوق سوزلر
سويله ديلر، و غفلت ايچنده عقللرنجه معنا كوهلرلى ده لديلر .
كاشانك اسرارينه واقف اولادقلى ايچين اولان
اوزون اوزون چكه چالديلر، صوكرا اويويوب قالدديلر .
— ۵۰ —

از آب حیات دوست بيمار نماند
وز كلبن وصل دوست يك خار نماند
كويند دريچه ايت از دل سوي دل
چه جاي دريچه كه ديوار نماند
سوكلیمك آب حياتنده كي شفا ايله هيچ برخاستا
قالمادى و اونك كلبنندن برديكن بيله وجود دكيلدر .
ديرلر كه كوكلدن كوكله پنجره واردر . پنجره
نه اولويور كه آراده ديوار قالمادى .
— ۵۱ —

خاموش مرا ز گفت گفتار تو كرد
بي كار مرا حلاوت كارتو كرد
بكر بنخم از دام تو در خانه دل
دل دام شد و مرا گرفتار تو كرد
سنك سوزكى سويله بوب متاديا سنى آنمق بنى
سكوتنه مجبور ايتدى . سنكله مشغول اولقده كي ذوق
ولدت بنى ايشسز براقدى .
سنك طوزاغكدن كوكلم اوييه قاچدم . خالوكه
كوكلم طوزاق اولدى و بن ينه سكا طوتولدم .
— ۵۲ —

من بنده آن قوم كه خود را دانند
هر دم دل خود را ز غلط برهاند
از ذات وصفات خویش سازند كتاب
فهرست كتاب را انا الحق خوانند
بن كنديسنى بيلن انسانلرك قوليم كه اونلر هر زمان
كندى كوكلرينى خطالردن قورتارمقده درلر . كندى
ذات وصفاتلردن بر كتاب ياپارلر؛ اوكتابك فهرستى
« انا الحق » سوزيله اجمال ايدرلر .
— ۵۳ —

از آتش سودای توأم تابی بود
در جوی دل از صحبت تو آبی بود
آن آب سراب بود آن آتش برق
بكذشت كنون قصه مكر خوابی بود
سنك سوكل آتشدن قلمده بر آيدنق وسنك
صحتكدن كوكلك ايرماغنده برصو واردى .
اوصو سراب، او آتش شيمشك اولدى .
شيمدى هپسى كچدى، سانكه بوتون بونلر بر رويا
ايمش ! . دوام ايديبور -